

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-06-11
meddelad i
Östersund

Mål nr M 151-13

KLAGANDE

1. Naturskyddsföreningen Sundsvall-Ånge
Hovrättsbacken 14
852 37 Sundsvall

2. Sundsvalls kommun,
Miljönämnden
851 85 Sundsvall

MOTPARTER

1. Granlunds Grus i Saltsjö-Boo AB
Snickarvägen 5
132 38 Saltsjö-Boo

Ombud: Advokat Fredrik Mörtberg
Advokatfirman Abersten HB
Prästgatan 24
831 31 Östersund

2. Länsstyrelsen i Västernorrlands län
871 86 Härnösand

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslut 2012-12-04 i ärende nr 551-6690-12, se **bilaga 1**

SAKEN

Tillstånd för täkt inom delar av fastigheterna Sundsvall Nolby 4:2 och 4:3

DOMSLUT

Med undanröjande av Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Västernorrlands län beslut avvisar mark- och miljödomstolen Granlunds Grus i Saltsjö-Boo AB:s ansökan.

Dok.Id 171763

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Miljönämnden i Sundsvalls kommun (miljönämnden) och **Naturskyddsföreningen Sundsvall-Ånge** (naturskyddsföreningen) har yrkat att mark- och miljödomstolen undanröjer miljöprövningsdelegationens beslut.

Granlunds Grus i Saltsjö-Boo AB (bolaget) har motsatt sig bifall till överklagandena.

Miljönämnden har anfört i huvudsak följande. Sundsvalls kommuns nu gällande översiktsplan är aktuell och väl underbyggd med tydliga ställningstaganden om vad kommunen anser vara en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområden och hur allmänna intressen bör vägas mot varandra. I enlighet med förarbetena till plan- och bygglagen och miljöbalken är den därför en bra vägledning för beslut i frågor som rör mark- och vattenanvändning och vid tillämpning av hushållningsbestämmelserna i miljöbalken. Planen bygger på gedigna kunskaper om natur- och kulturmiljövärden samt områden av intresse för friluftsliv och rekreation. Kommunens bedömning är att området där bergtäkten föreslås är lämpligt för friluftsliv och rekreation samt att det är olämpligt för verksamheter som påtagligt stör denna användning. Som grund för kommunens ställningstagande ligger inte bara den nu gällande översiktsplanen. Ställningstagandet har funnits med sedan mycket lång tid tillbaka, redan i ÖP 1990, Njurunda tätort. Kommunen har strategiskt sedan lång tid köpt in och bytt till sig mark i området för att kunna utveckla rekreationsområdet. Översiktsplanens bedömning av vad som är allmänna intressen och hur dessa ska tas tillvara måste av demokratiska skäl beaktas som tungt vägande.

Prövningen enligt 3 kap. miljöbalken bör i det här fallet således vara en avvägning mellan det allmänna intresset att använda och utveckla området för friluftsliv och rekreation och det enskilda intresset att starta en bergtäkt. Det allmänna intresset att säkerställa materialförsörjning till samhällsutvecklingen inom kommunen är redan tillgodosett genom andra täktstillstånd. Företräde ska ges till den användning av området som medför en från allmän synpunkt god hushållning. I fråga om täkter som

avser uttag av material där förekomsten är god, t.ex. bergtäkter, finns det goda möjligheter att överväga alternativa lokaliseringar. Om det material som ska utvinnas ur den tilltänkta täkten kan ersättas med material från andra täkter eller om det finns andra närbelägna områden som skulle vara bättre att exploatera för täktverksamhet, kan prövningsmyndigheten med tillämpning av 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken konstatera att lokaliseringen är olämplig.

Miljönämnden delar inte miljöprövningsdelegationens bedömning att bergtäkten inte utgör något påtagligt störande inslag i landskapsbilden mer än lokalt. Den planerade bergtäkten föreslås ligga inom ett område som i kommunens planer är utpekad som värdefullt för friluftslivet. Täkten kommer att ligga inom områden betecknade som ”större stråk inom tätortsnära rekreationsområden”, samt i anslutning till ”speciella leder och förbindelselänkar”. Områdets karaktär av större, sammanhängande, förhållandevis opåverkat område skulle allvarligt skadas av täktverksamheten. Miljönämnden anser att bolaget i sin ansökan inte i tillräcklig utsträckning har beaktat täktens påverkan på friluftslivet och naturvården.

Behovet av fria ytor och intrång varierar över tiden. Ett ianspråktagat levnadsrum idag går aldrig att återskapa för morgondagens behov. Därför är det viktigt att förstå att Sundsvalls kommun har långt framskridna planer att koppla ihop sina friluftsområden genom att bygga tätortsnära vandringsleder. En av dessa vandringsleder kommer att negativt påverkas av planerna på en täkt i Vapledalen. Ledens sträckning är tänkt att löpa från Hotell Södra Berget, Mitt Nordenleden till Fågelbergsstugan med fortsättning till Tallstugan nära den planerade bergtäkten och därefter åter via Östtjärn och Sidsjön till Södra Berget.

Arbetet med att ta fram nästa översiktsplan har påbörjats. För Vapledalen innebär förslaget till ny översiktsplan att det blir ett stärkt skydd för att bevara natur och kulturlandskapet samt till ett stärkt skydd för friluftslivet. Ett signum för Sundsvall är de tätortsnära sammanhängande skogarna som möjliggör för allmänheten att enkelt och snabbt komma ut i naturen.

I arbetet med lokaliseringen av Ganscadeponin, som var ett stort ingrepp, prioriterade kommunen att inte lokalisera deponin inne i Vapledalgången, i ungefär det läge som nu anges för tåkten, för att minska störningarna för rekreationsintresset. Miljönämnden har i samband med ansökan från Ganscadeponin till mark- och miljödomstolen uttalat sig negativt till utökad verksamhet. Den nya E4-dragningen innebär naturligtvis visst intrång i friluftsintrassena, men det kan aldrig användas som argument för att tillföra ytterligare intrång och störningar. Kommunen har också starkt verkat för att bron, i samband med nya E4:an över Vapledalgången, återgår till arbetsplaneförslaget som ger en bred passage till gagn för både vilt och människor med ett mindre ingrepp i landskapsbilden och Vapelbäckens levande lopp. Miljönämnden vill till att börja med peka på att det inte är brukligt att peka ut lämpliga områden för täktverksamhet i en kommunövergripande översiktsplan. Då materialtillgången får anses vara god i redan befintliga, väl lokaliserade täkter i närområdet, finns det inte heller anledning för kommunen att i en fördjupad översiktsplan peka ut alternativa lokaliseringar av täktverksamhet.

Sedan kommunen och länsstyrelsen i mitten av 80-talet och i början av 90-talet sade nej till bergtäkt i Vapledalen har tre bergtäkter öppnats i södra kommundelen. Alla tre ligger väl lokaliserade ur miljö- och störningssynpunkt för närboende samt nära nuvarande och kommande E4-sträckning. Dalgången som Vapelbäcken ligger i är en av få till havet mynnande dalgångar mellan Njurundabommen och Sundsvalls tätort, vilket höjer dess värde. Dalgången är viltrik och omväxlande där både vildmark och jordbruksmark ingår. En täkt i området skadar inte enbart berget som bryts utan ger även ett ingrepp i dalgångens karaktär.

De angivna användningsområdena för tåkten kan ifrågasättas. I ansökan anges materialbehov för industrier. När det gäller t.ex. Logistikparken vid Petersvik kommer det projektet att få en egen täkt inom området. E4-projektet har överskott på material. I ansökan har även dammförstärkningsåtgärder i Ljungan angetts som ett motiv för tåkten. Det finns inga dammar nedströms Viforsens kraftstation i Ljungan och den dammen har nyligen byggts om. Vid dammen i Matfors kraftstation har också arbeten vidtagits. Det finns därmed inga styrkta materialbehov som

föreslagen täkt kan tillgodose. Miljönämnden har efter etableringen av Ganscadeponin noterat negativ påverkan på områdets rekreations- och naturvärden. Nämnden har därför i tre fall motsatt sig ytterligare etableringar av miljöfarlig verksamhet i området, dels en utökning av Ganscadeponin, dels två täkttillstånd.

I kommunens grönsplan är ett stråk efter hela Vapelbäcken utpekade som "särskilt värdefull del av grönsstrukturen". Vidare är Vapelbäcken det i särklass viktigaste och mest skyddsvärda vattendraget mellan Ljungan och Selångersån. Bäckens hyser en stationär öringstam men även havsöring och flodnejonöga går upp i bäcken och leker. Bäckens är redan i dagsläget utsatt för en alldeles för stor negativ påverkan av verksamheter i området, exempelvis Akzo Nobels fabriker öster och väster om E4, Ganscadeponin, skogsavverkningar, vägar m.m. Därtill hör att markmaterialet i bäckens dalgång, framförallt i den västra delen, utgörs av en mycket siltig, lätt eroderbar fraktion som särskilt i samband med kraftigt regn har en tydlig tendens att sköljas ned i bäcken med risk för att täcka lekbottnar för öringen. Bäckens har inte sitt ursprung i någon sjö utan är beroende av grundvattenmagasin i sitt upprinningsområde. Ingrepp i naturen, exempelvis vägar, avverkningar och särskilt ett så stort ingrepp som en bergtäkt utgör, kan komma att påverka grundvattenbildning och grundvattenströmmar. Bäckens får ett påtagligt påslag av vatten från sidorna i dalgången. Miljönämnden anser att bolagets bedömningar om täktens eventuella påverkan på grund- och ytvatten är mycket bristfälliga. Miljöprövningsdelegationen har i sitt beslut pekat på möjligheten att berget kan vara vattenförande och att detta innebär att en provning enligt 11 kap. miljöbalken då är erforderlig. Vidare skriver miljöprövningsdelegationen i sitt beslut att provningen i ärendet enbart avser 9 kap. miljöbalken och att det ankommer på bolaget att bedöma om verksamheten omfattas av provnings- eller anmälningsplikt enligt 11 kap. miljöbalken. Bolaget har inte gjort någon sådan bedömning i sin ansökan och har inte heller utfört sådana undersökningar som krävs för att kunna göra en sådan bedömning. Enbart detta faktum gör att miljönämnden anser att bolaget inte ska ges tillstånd till täkten.

Naturskyddsföreningen har anfört bl.a. följande. Naturskyddsföreningen anser att det givna tillståndet står i strid med riktlinjerna för området Södra Berget enligt den

av Sundsvalls kommun antagna översiktsplanen, ÖP 2005. Vidare anser föreningen att det finns brister i miljökonsekvensbeskrivningen framför allt vad gäller buller och vattenskydd. En etablering av en bergtäkt inom det aktuella området skulle också allvarligt försvåra möjligheterna för såväl deras förening som övriga inom kommunen verksamma föreningar med inriktning mot natur och friluftsliv att bedriva natur- och friluftsverksamheter inom området Södra Berget.

Sundsvalls kommun har en aktuell och väl underbyggd översiktsplan, ÖP 2005, med tydliga ställningstaganden vad avser från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområden och hur allmänna intressen ska vägas mot varandra. Kommunen har just öppnat ett förslag till ny översiktsplan för samråd och i detta förslag bekräftas kommunens syfte med utvecklingen av friluftsområdet Södra Berget.

Bolagets ansökan om tillstånd till bergtäkt innefattar en ganska enkel miljökonsekvensbeskrivning. Miljökonsekvensbeskrivningen tar upp bullerpåverkan från den tänkta bergtäkten. Störningar kommer att ske till följd av sprängning, krossning, transporter samt markvibrationer och luftstötar. Naturvårdsverket har utfärdat riktvärden för externt industribuller. Ansökan anger att riktvärdena är 50 dB(A) under dagtid, 45dB(A) under kvällstid och helger samt 40 dB(A) under nattetid. Emellertid torde området mot bakgrund av kommunens tydliga ställningstagande i översiktsplanen betraktas som ett område som planerats för friluftsändamål där naturupplevelsen är en viktig faktor och där de lägre riktvärdena, dvs. 40, 35 resp. 35 dB(A), borde gälla. För naturupplevelsen är ett någorlunda tyst område av största vikt. En bergtäkt i området skulle omöjliggöra den upplevelse av tystnad som är av stor vikt för hälsa och välbefinnande och som är en viktig del i deras verksamhet.

Miljökonsekvensbeskrivningen tar också upp frågan om täktens eventuella påverkan på yt- och grundvatten. Området ligger i nära anslutning till Vaplebäcken som är ett från naturvårdssynpunkt viktigt vattendrag. Emellertid har inte sökanden i tillräcklig utsträckning redovisat vilken påverkan på yt- och grundvatten som kan ske genom täktverksamheten. Miljöprövningsdelegationen har pekat på att berget

kan vara vattenförande men att det ankommer på bolaget att bedöma om verksamheten omfattas av prövning eller anmälningsplikt enligt 11 kap. miljöbalken. Naturskyddsföreningen anser att sådana för natur och miljö viktiga frågor med nödvändighet ska vara klargjorda innan ett eventuellt tillstånd ges. Öppnande av en bergtäkt skulle dessutom ge sår i naturen som inte kan återställas. Naturskyddsföreningen anser inte att miljöprövningsdelegationen i tillräcklig utsträckning i ärendet har beaktat de grundläggande hushållningsbestämmelserna i 3 kap. 1, 2 och 6 §§ miljöbalken.

Området från Södra Berget och söderut till Ljungan är i Sundsvalls översiktsplan 2005 fastställt som ett område av stor vikt för rekreation och friluftsliv. Sundsvalls kommun har i många år arbetat för att skapa större sammanhängande rekreationsområden för att möjliggöra för allmänheten att enkelt och snabbt kunna komma ut i naturen och bl.a. köpt in eller bytt till sig mark för att möjliggöra det. Kartor över Sundsvall med omnejd – t.ex. spårkartan med spår och vandringsleder i närheten av Sundsvalls tätort - utvisar några större sammanhängande områden nära tätorten som är ganska orörda vad gäller industriverksamhet, genomkorsade av stigar, leder och skidspår. Här finns flera raststugor som drivs av olika föreningar, bl.a. Tallstugan och Fågelbergstugan, och som knyts ihop av spår och leder. Den tilltänkta bergtäkten inom området Södra Berget kommer att ligga mitt i hjärtat av ett av dessa områden. Att över huvud taget etablera en industriverksamhet mitt i friluftsområdet kommer oåterkalleligt att förändra landskapet genom täktsår och de vägar som kommer att brytas mot täkten. Dessutom ger planerad verksamhet en industriliknande karaktär under en större del av året. Inom Sundsvalls kommun bedrivs ett omfattande och gott samarbete mellan de föreningar som arbetar för miljövard, naturvard och friluftsliv, bl. a. i samarbetet Sundsvalls Natur- och friluftsråd. Föreningarna har i många år värnat Södra Berget som ett värdefullt område för friluftsliv, rekreation och naturvard och som ett område där mycket av deras aktiviteter sker och de ser mycket allvarligt på att området nu hotas av bergtäkt. Skulle det av miljöprövningsdelegationen beviljade tillståndet vinna laga kraft skulle deras verksamheter allvarligt skadas. En bergtäkt i det läge som nu getts tillstånd till kommer att helt förstöra områdets karaktär av tämligen ostört och orört och obönhörligen

splittra intrycket så att den viktiga känslan av ett större sammanhängande område försvinner. Raststugan Tallstugan har nu efter återuppbyggnad blivit den södra utposten i det sammanhängande led- och stugsystem som finns söder om Sundsvall, med kopplingar mot Sidsjön, Södra Berget och Fågelbergsstugan med flera. Det är också viktigt att påpeka att det aktuella området är av stor vikt för kontakten mellan Södra Berget-området och de bostadsområden som ligger i närheten. Det är viktigt att dessa kontaktvägar är smidiga och trevliga för att friluftsområdet ska fortsätta att vara attraktivt. I samband med planering och utformning av den nya E4:an har det exempelvis utformats bra passager för att förbinda de befintliga bostadsområdena öster om E4:an med Södra Berget-området. Miljöprövningsdelegationen anför att området för den planerade tåkten inte genomkorsas av några stigar och att det inte finns några fasta anläggningar eller vandringsleder i området för den planerade tåkten. Miljöprövningsdelegationen bortser då från de vinterleder som sedan lång tid etablerats i detta område och att Tallstugan är en tydlig målpunkt för lederna. På grund av att Tallstugan för några år sedan brann ner har lederna under en period varit mindre nyttjade men genom att stugan för två år sedan var återuppbyggd återställs lederna. Inte heller kan den nya E4-sträckningen vara ett alibi för att bortse från att spår och leder är en viktig del i den friluftsverksamhet som föreningen och övriga natur- och friluftsforeningar bedriver i området. Den befintliga deponin i Vaple bör inte heller vara argument för att spoliera området för friluftsändamål. När beslut om etableringen av Vapledeponin togs övervägdes flera olika lokaliseringalternativ och till slut valdes det nuvarande istället för ett som låg längre in i Södra Berget-området just på grund av att det skulle bli ett för stort ingrepp i natur- och friluftsområdet.

Det finns god tillgång till bergtäkter och bergkross i den södra delen av Sundsvall i närheten av det aktuella täktområdet. Det finns således redan god tillgång till bergkrossmaterial genom minst tre befintliga täkter. Ska någon ytterligare täkt tillkomma av något skäl bör därför extra höga krav ställas på lokaliseringen av denna. Detta anser föreningen inte är fallet i det tillstånd miljöprövningsdelegationen beviljat.

Det är korrekt att tåkten inte kommer att kunna ses från någon bebyggelse i området. Däremot kommer tåkten att kunna ses av dem som använder området ur natur- och friluftssynpunkt och kommer att utgöra en påtaglig störning. Detta har miljöprövningsdelegationen inte i tillräcklig omfattning beaktat. Därtill kommer att viktiga delar av föreningens verksamhet allvarligt skulle skadas om bergtåkten fick öppnas.

Bolaget har anfört bl.a. följande. Bolaget anser inte att miljökonsekvensbeskrivningen behöver kompletteras med avseende på påverkan på vatten, lokalisering och påverkan på friluftsområdet.

Bolaget delar inte kommunens och Naturskyddsföreningens uppfattning att gällande översiktsplan är väl underbyggd med tydliga ställningstaganden om lämplig användning av markområden och hur intressen bör vägas mot varandra. Bolaget konstaterar att översiktsplanen när det gäller täktverksamhet endast slår fast målsättningen att öka uttag av berg/morän och minska exploateringen av naturgrus. Kommunen har således valt att inte peka ut några särskilda områden i översiktsplanen lämpliga för täktverksamhet. Översiktsplanen kan således inte nyttjas på det sätt kommunen pekar på i sitt överklagande, med hänvisningen till prop. 2008/2009:14. Det finns heller inte några - vare sig i översiktsplanens eller på annat sätt utpekade - närbelägna områden som skulle vara bättre att exploatera för täktverksamhet. Översiktsplanen utgör alltså inget värdefullt underlag för lokaliseringsprövningen av täkter.

Vad gäller områdets betydelse för friluftslivet vill bolaget peka på att översiktsplanens kartering av ”Tätortsnära rekreationsområde av stor vikt” är mycket allmänt hållen och omfattar alla icke bebyggda delar från Kovland i norr till Kvissleby i söder och från Matfors i väster till Alnö i öster. Några tydliga ställningstaganden angående markanvändningen till hinder för allt som inskränker friluftslivets intressen är det uppenbart inte fråga om. En något tydligare bild av frilufts- och rekreationsintresset får man av översiktsplanen år 1997 för Njurunda. Av den karteringen kan slutsatsen dras att den nu tillståndsgivna verksamheten i och för sig ligger inom

område angivet som ”större tätortsnära områden för rekreation och friluftsliv”, men att den inte berör områden som anges som ”särskilt viktiga delar ...” eller ”större stråk...”. Ska översiktsplanen anses ge ett tydligt ställningstagande, så är det närmast fråga om att den aktuella lokaliseringen inte strider mot något påtagligt friluftslivsintresse.

Bolaget anser att miljöprövningsdelegationens bedömning av att det aktuella området redan påverkas av Gansca-deponin och den nya E4-dragningen är helt riktig. Det är uppenbart att den nu tillståndsgivna täktverksamheten endast marginellt inverkar menligt på frilufts- och rekreationsintressena. Såväl kommunen som Naturskyddsföreningen konstaterar att den redan befintliga Gansca-deponin utgör ett stort ingrepp, ett förhållande som självklart måste påverka bedömningen av tillåtligheten av liknande verksamhet i direkt anslutning. Miljöprövningsdelegationens ställningstagande i lokaliseringsfrågan är därför riktigt, den ingivna miljökonsekvensbeskrivningen behandlar och utesluter alternativa lokaliseringar och någon komplettering i lokaliseringsfrågan är därför inte erforderlig.

Den redovisade miljökonsekvensbeskrivningen beskriver risken för påverkan på vatten. I miljökonsekvensbeskrivningen redovisas verksamhetens påverkan på yt- och grundvattenförhållanden inom verksamhetsområdet. Påverkan har inte bedömts vara av den omfattningen att en prövning enligt 11 kap. miljöbalken skulle krävas. Bolaget är naturligtvis full införstått med att det ankommer på bolaget att bedöma om verksamheten skulle visa sig omfattas av prövnings- eller anmälningsplikt enligt 11 kap. miljöbalken. Det förhållandet innebär emellertid inte att miljökonsekvensbeskrivningen skulle behöva kompletteras. Det vatten som kan komma att alstras vid täkten om berget skulle visa sig vattenförande kommer i enlighet med beskrivningen att samlas in, sedimenteras och därefter infiltreras i omgivande morän. Någon påverkan på Vapelbäcken kan därmed inte förutses.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har till en början att ta ställning till om bolagets ansökan innehåller det underlag som behövs för bedömning av tillåtligheten av täkten.

Ansvaret för att underlaget för prövningen är tillräckligt åvilar verksamhetsutövarerna. Till ansökan ska fogas en miljökonsekvensbeskrivning som har till syfte att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som en planerad verksamhet eller åtgärd kan medföra för bl.a. miljön samt möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljö. Den domstol som prövar eller överprövar ett givet tillstånd ska bedöma om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som ställs på en sådan.

Av ansökan i målet, som enbart avser tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken, borde det ha framgått huruvida också prövning enligt 11 kap. miljöbalken varit erforderlig till möjliggörande av en samlad bedömning av verksamheten. Miljökonsekvensbeskrivningen för den aktuella verksamheten saknar emellertid närmare utredning avseende täktens påverkan på grundvattnet och innehåller inga uppgifter till stöd för bolagets påstående att grundvattnet inte kommer att påverkas av verksamheten. Det framgår inte heller, vare sig av ansökan eller miljökonsekvensbeskrivningen, vilken påverkan en eventuell avledning av vatten kan få på Vaplebäcken och möjligheterna att därvid, med beaktande av gällande miljökvalitetsnormer för vatten, bibehålla och förbättra bäckens kemiska och ekologiska status.

Kommunen och naturskyddsföreningen har motsatt sig placeringen av täkten med hänvisning till att den föreslås ligga inom ett område som i kommunens planer är utpekad som värdefullt för friluftslivet och att ett tillstånd skulle kollidera med kommunens ambitioner om utveckling av friluftslivet med bl.a. tätortsnära vandringsleder. Av miljökonsekvensbeskrivningen kan det utläsas att det inte har framgått av inventeringen i fält att någon aktivitet bedrivits i eller omkring verksamhetsområdet. Bolaget bedömer även att verksamheten som bedrivs utifrån Tallstugan inte kommer att påverkas av den planerade verksamheten.

Översiktsplanen har, såsom miljöprövningsdelegationen påpekat, ingen bindande juridisk verkan men utgör en vägledning avseende markens användning. Med hänsyn till verksamhetens tänkta lokalisering i ett friluftsområde är det av stor vikt att täktens påverkan på friluftslivet och den sociala naturvården blir föremål för en be-

tydligt noggrannare analys än vad bolaget redovisat. En sådan fördjupad analys bör även omfatta frågor såsom sänkta bullernivåer med hänsyn till den tilltänkta placeringen.

När brister såsom i nu angivna hänseenden konstaterats i en miljökonsekvensbeskrivning uppstår frågan om bristerna utgör ett processhinder eller är av materiellt slag. Om bristerna är så väsentliga att miljökonsekvensbeskrivningen inte kan utgöra grund för ett ställningstagande till verksamhetens inverkan på miljön ligger det närmast till hands att se dem som ett processhinder. Är en sådan prövning visserligen möjlig, men beskrivningen likväl bristfällig, får det i stället ses som en fråga om ansökningens materiella hållbarhet. Utgångspunkten är att brister i miljökonsekvensbeskrivningen ska klaras ut i ett tidigt skede av handläggningen. Det är mer sällan möjligt att under den senare handläggningen i högre instanser läka väsentliga initiala brister. Senare kompletteringar ska snarare ta sikte på sådana förhållanden som först då aktualiseras eller som tidigare med fog inte framstått som relevanta (jfr rättsfallet NJA 2009 s. 321).

Mark- och miljödomstolen har tidigare i en dom den 30 mars 2012 i mål M 1304-11 avvisat en ansökan om tillstånd till täkt på en närliggande fastighet med hänsyn till att miljökonsekvensbeskrivningen inte uppfyllde kraven i 6 kap. miljöbalken bl.a. avseende vattenverksamheten och täktens påverkan på friluftslivet med hänsyn till dess lokalisering i det nu aktuella friluftsområdet. Mark- och miljödomstolen gör i förevarande mål samma bedömning, nämligen att det måste ställas höga krav på lokaliseringsutredningen och utredningen om täktens påverkan på friluftslivet om den tänkta verksamheten ska placeras i ett friluftsområde.

Inte ens med nuvarande utformning av ansökan kan miljökonsekvensbeskrivningen bedömas uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken. Mot denna bakgrund bör påtalade brister i miljökonsekvensbeskrivningen, som med hänsyn till instansordningen inte kan läkas i mark- och miljödomstolen, ses som processhinder. Enligt mark- och miljödomstolen är särskilt bristerna avseende lokaliseringen av sådan omfattning att nytt samråd kommer att krävas, varför målet inte bör återförvisas till miljöpröv-

ningsdelegationen för fortsatt handläggning. Ansökan ska i stället avvisas och meddelat tillstånd undanröjas.

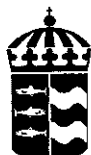
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 2** (DV 427)

Överklagande senast den 2 juli 2013. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Göran Simonsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Göran Simonsson, ordförande, och tekniska rådet Lars Edlund samt de särskilda ledamöterna Sven-Olof Gustafsson och Carl-Halvar Halvarsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Paulina Rautio.

Länsstyrelsen
Västernorrland

Beslut 1 (10)
2012-12-04 551-6640-12
81-201-117-a
Granlunds Grus i Saltsjö-Boo AB
Snickarvägen 5
132 38 Saltsjö-Boo

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Beredningsjurist 1

INKOM: 2013-06-05
MÅLNR: M 151-13
AKTBIL:

Tillstånd enligt miljöbalken till täkt på fastigheterna Nolby 4:2 och 4:3 i Sundsvalls kommun

Verksamhetskoder 10.20 och 10.50

Beslut

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västernorrlands län meddelar Granlunds Grus i Saltsjö-Boo AB (organisationsnummer 556649-3523, nedan Bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till täkt och förädling av fast berg inom delar av fastigheterna Nolby 4:2 och 4:3 i Sundsvalls kommun. Brytningsområdet är rutmarkerat och verksamhetsområdet är snedstreckat och markerat med röd färg på bifogad översiktskarta, bilaga 1. Tillståndet omfattar uttag av högst 2 500 000 ton berg.

Tillståndet omfattar även drift av kross- och sorteringsverk.

Detta tillstånd gäller till och med den 31 december 2030.

Miljöprövningsdelegationen avslår ansökan vad avser mellanlagring och återvinning av rena schaktmassor. Rena schaktmassor får dock tillföras området för att användas till täktens efterbehandling.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar med stöd av 6 kapitlet 9 § miljöbalken att miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet uppfyller kraven i 6 kapitlet miljöbalken.

Igångsättningstid

Tillståndet ska ha tagits i anspråk senast två år efter beslutet vunnit laga kraft. I annat fall förfaller det. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när verksamheten sätts i gång.

Villkor för verksamheten

För tillståndet gäller nedanstående slutliga villkor

1. Om inte annat framgår av detta beslut ska verksamheten bedrivas i huvudsak i överensstämmelse med vad Bolaget angivit i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i ärendet. Om Bolaget överväger en förändring av verksamheten eller dess bedrivande ska Bolaget samråda med tillsynsmyndigheten och inhämta tillsynsmyndighetens synpunkter i frågan.
2. Bolaget ska, innan brytning påbörjas, till tillsynsmyndigheten komma in med en reviderad täktplan anpassad till kartbilaga 1, där området för deponering av rena jord- och schaktmassor tagit bort och dräneringsdiken och sedimentationsbassänger flyttats mot söder. Täktplanen ska även innehålla koordinater för verksamhetsområdets brytpunkter angivna i koordinatsystemet Sweref 99. Gränserna för verksamhets- och brytningsområdena ska utmärkas på ett väl synligt sätt innan brytning påbörjas i terrängen. Markeringarna får inte rubbas eller döljas under exploateringstiden.

Länsstyrelsen Västernorrland
Telefon: 0611-34 90 00
Fax: 0611-34 93 72

Postadress: 871 86 Härnösand
Besöksadress: Nybrogatan 15 och Pumpbacksgatan 19

E-post: vasternorrland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland

2012-12-04

551-6610-12
81-201-117-a

3. Brytning och exploatering av tälten ska ske genom den så kallade "lådmodellen".
Se vidare under motivering till villkoret.
4. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid bostäder inte överstiga följande begränsningsvärden:
 - 50 dB(A) vardagar, måndag-fredag, under dagtid (klockan 07.00-18.00)
 - 40 dB(A) nattetid (klockan 22.00-07.00)
 - 45 dB(A) övrig tid

Den momentana ljudnivån nattetid klockan 22.00-07.00 får som begränsningsvärde vid bostäder inte vara högre än 55 dB(A).

Ekvivalentvärden ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan med undantag för nattetid och övrig tid som ska beräknas för varje timme. Kontroll ska ske så snart det skett förändringar i verksamheten som kan påverka bullernivån eller efter anmodan från tillsynsmyndigheten.
5. Vid sprängning får svängningshastigheten i vertikalled som begränsningsvärde vid bostäder ej överstiga 4 mm/s. För tryckvågor (luftstöt) i samband med sprängning ska gälla att begränsningsvärdet 100 pascal frifältsvärde vid bebyggelse inte får överskridas. Sprängning ska utföras på sådant sätt att risker för stenkast minimeras. Kontroll ska ske efter begäran från tillsynsmyndigheten.
6. Krossning, sortering, utlastning och uttransport får bedrivas vardagar måndag-fredag klockan 06.00-22.00. Borrning, sprängning och eventuell skutknackning får bedrivas helgfria vardagar klockan 07.00-18.00
7. Om olägenheter i form av besvärande damning uppkommer ska åtgärder vidtas för att motverka sådan.
8. Åtgärder ska vidtas så att petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen inte kan förorena mark, grund- eller ytvatten. Toxiska ämnen och eventuella sprängmedel ska förvaras i godkända förråd. Placering- och utformning av dräneringsdiken och sedimenteringsbassänger ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.
9. Verksamheten i området ska under tillståndstiden ske och efter efterbehandlingen vara utförd på sådant sätt att skaderisk och risk för fallolyckor för människor och djur inte föreligger.
10. Efterbehandling av tälten ska ske fortlöpande genom snedskjutning. Slänkrön och slänthöjd ska avrundas mjukt. Slänterna får inte ges brantare lutning än 1:2,5 och de ska anpassas till angränsande terräng. Befintliga jord- och avbäningsmassor ska schaktas ut över täktområdet.
11. Efterbehandling ska vara slutförd under tillståndstiden. När tälten slutligt har efterbehandlats ska detta snarast meddelas tillsynsmyndigheten.

Säkerhet

Enligt 9 kap 6 a § miljöbalken får Miljöprövningsdelegationen ge tillstånd till täkt endast om säkerhet ställts för de villkor som gäller för tillståndet. Säkerhetsbeloppet för efterbehandling av tälten, 825 000 kronor (ME nr 887), är ställd i form av en bankgaranti hos Handelsbanken. Miljöprövningsdelegationen godkänner den ställda säkerheten men kan genom särskilt beslut ompröva den om den anses vara otillräcklig.

Upplysningar

Påträffas fasta fornlämningar ska exploateringen genast avbrytas och anmälan göras till länsstyrelsen.

Bolaget ska enligt 26 kap 20 § miljöbalken senast den 31 mars årligen lämna miljörapport till tillsynsmyndigheten. Miljörapporten ska enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS

2012-12-04

551-6610-12
81-201-117-a

2006:9, ändring NFS 2009:11, innehålla detaljerade uppgifter om faktisk produktion i tåkten och lämnas elektroniskt i Svenska miljörapporteringsportalen, SMP.

Miljöprövningsdelegationen erinrar vidare om skyldigheten för Bolaget att fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön samt i övrigt iaktta vad som sägs i 26 kap 19 § miljöbalken och förordningen om egenkontroll (1998:901). Den som bedriver sådan verksamhet ska lämna förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten om den begär det.

För verksamheten gäller bland annat de allmänna hänsynsreglerna i 2 kapitlet miljöbalken. Genom villkoren i detta tillståndsbeslut har delar av dessa hänsynsregler även preciserats.

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att detta tillstånd inte befriar Bolaget från skyldigheten att iaktta vad som i annan författning föreskrivs i fråga om den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Avgift för tåktverksamhet

Enligt 2 kap 1 § förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken (1998:940, ändrad 2008:692) ska den som driver miljöfarlig verksamhet betala en årlig avgift. Avgiften kommer att faktureras efter särskilt beslut av länsstyrelsen. Miljönämnden i kommunen är tillsynsmyndighet varför även en kommunal avgift tillkommer.

Ansökan

Bolaget har den 10 december 2010 lämnat in en ansökan hos Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen om tillstånd till uttag och förädling av fast berg inom delar av fastigheterna Nolby 4:2 och 4:3 i Sundsvalls kommun. Ansökan omfattar även deponeering och återvinning av 300 000 m³ rena jord- och schaktmassor.

Bolagets beskrivning av verksamheten

Motivet för tåkten är ett ökat behov av material i Sundsvallsområdet kopplat till flera infrastrukturprojekt, utbyggnader av industrier och till dammförstärkningsåtgärder i Ljungan.

En omfattande inventering med många alternativa platser förgicks ansökan. Kriterierna var, att materialet ska vara av hög kvalitet och ligga på rimligt avstånd från avsättningsområdet, ledde fram till den aktuella platsen.

Bergarten är en ljusgrå medelmassformig homogen Härnögranit.

Verksamhetsområdet är 15 ha och brytningsområdet ca 4,6 ha. Verksamhetsområdet ligger inom ett område som består av kalt berg med en och annan martall. Mot väst formar berget en hög släntlutning med blockig rasbrant som övergår i ett risigt hygge med frö-tallställningar av gran och tall. Cirka 65% av området är ett hygge med sly och resterande område är bevuxet med glesa martallar. Den totala uttagsmängden anges till 2 500 000 ton under en period av 20 år.

Verksamheten består av: avtäckning, borrhning, sprängning, skutknackning, krossning, sortering, lagring, lastning och uttransporter av materialet samt efterbehandling.

Brytning kommer att ske enligt "lådmodellen" som innebär påslag längs en ca 60 meter bred front från nordväst mot sydost för att efter 50-100 meter vika av ca 90 grader mot nordost varvid en bergkant mot nordväst lämnas intakt. När utrymme skapats följer både för- och efterkross med in i berget. På sikt kommer även lagring och lastning att ske inne i berget. Genom denna metod skapar brytfronter en lådformation inne i berget som ger skydd för insyn, buller och luftstötter. Vid avslutning av tåkten tas kvarvarande bergkant mot nordväst bort som sista åtgärd.

Slänter kommer vid efterbehandlingen ges en släntlutning på 1:2,5 varefter de påförs jord.

Arbete i tåkten kommer i huvudsak att ske normala dagstider.

2012-12-04

551-6690-12
81-201-117-a

Ingen permanent bebyggelse ligger inom en radie på 900 meter från tälkten.

Transporter kommer att ske längs en ca 500 meter ny väg som kommer att anläggas från tälkten till en befintlig skogsbilväg. Skogsbilvägen kommer att följas i ca 400 meter ut till en asfalterad väg som går från GANSCA Industrideponi till E4.

Ca 300 000 m³ rena jord- och schaktmassor kommer att deponeras och återvinnas inom verksamhetsområdet samt användas till efterbehandling.

Brytningsområdet ligger högt i terrängen och den blivande tälktbotten kommer att ligga över områdets grundvattennivå. Det vatten som kan ansamlas på tälktbotten är ytvatten från det avbanade brytningsområdet. Ytvatten inom brytningsområdet kommer, på grund av bergets lutning, rinna över upplagsområdet och vidare genom uppsamlingsdiken ledas till två sedimentationsbassänger där det omhändertas eller infiltreras i omgivande morän. Vaplebacken passerar som närmast ca 170 meter norr om det planerade gränsen för verksamhetsområdet. Bolaget bedömer att bäcken inte kommer att påverkas av den planerade verksamheten.

Bränslen finns på arbetsplatsen endast när krossning pågår. Dieselbränsle förvaras i typgodkänd tank med dubbla bottenar, övertrycksventil och överfyllnadsskydd. För olycksberedskap finns oljeuppsugningsmedel. Bolaget har åtagit sig att upprätta en insatsplan för hur en oönskad händelse ska hanteras.

Ärendet

Samråd

Samråd har skett med Sundsvalls naturskyddsförening, Medelpads Ornitologiska förening, och på plats med kommunen, friluftsförbundet och länsstyrelsen den 3 september 2010.

Naturskyddsföreningen ansåg att det är mycket olämpligt med den sökta bergtälkten på den aktuella platsen medan ornitologerna inte hade några ornitologiska invändningar mot tälkten. Vid samrådet på plats hänvisade kommunens representanter till att tälkten ligger inom ett område för tätortsnära rekreation varför någon bergtält ej bör etableras. Friluftsförbundets representant klargjorde att den planerade tälkten kommer att spoli- era föreningens verksamhet vid Tallstugan som ligger cirka 900 meter söder om den pla- nerade tälkten.

En annons om den planerade verksamheten har också varit införd i Sundsvalls Tidning och Dagbladet den 3 december 2010.

Inga synpunkter finns redovisade med anledning av annonsen.

Den planerade största årliga produktionen överskrider 25 000 ton varför verksamheten anses medföra betydande miljöpåverkan enligt 3 § förordningen, 1998:905, om miljö- konsekvensbeskrivningar.

Yttranden

Ansökan har ställts ut, kungjorts i Sundsvalls Tidning och Dagbladet samt remitterats till Sundsvall kommun den 16 maj 2011. Miljönämnden vidhåller kommunens tidigare ståndpunkt att ansökan ska avslås. Motiveringarna är:

- Översiktsplanerna för kommunen har sedan 1990 utpekat det aktuella området som lämpligt för friluftsliv och rekreation och olämpligt för verksamheter som påtagligt stör dessa verksamheter. Vid samråd om översiktsplanen har länsstyrelsen inte haft något att erinra mot denna ståndpunkt.
- Tälkten skulle komma att ligga inom ett större stråk inom tätortsnära rekreat- ionsområde samt i anslutning till speciella leder och förbindelselänkar. Flera raststugor finns i området. Ett signum för Sundsvall är de stora tätortsnära

2012-12-04

551-6640-12
81-201-117-a

sammanhängande skogarna som möjliggör för allmänheten att enkelt komma ut i Naturen. Kommunen blev utsedd till årets friluftskommun 2010.

- I kommunens grönplan är ett stråk efter hela Vaplebäcken utpekad som "särskilt värdefull del av grönstrukturen". Vidare är Vaplebäcken det i särklass viktigast och mest skyddsvärda vattendraget mellan Ljungan och Selångersån med en stationär stam av öring och med lekande havsöringar. Bäckens är redan i dagsläget utsatt för en alldeles för stor negativ påverkan av verksamheter i området som Akzo Nobels fabriker öster och väster om E4, Ganscadeponin, skogavverkningar, vägar med mera. Därtill hör att markmaterialet i bäckens dalgång, framför allt den västra delen, utgörs av en mycket siltig lättroderad fraktion som särskilt i samband med kraftigt regn har en tydlig tendens att sköljas ned till bäcken med risk för att täcka lekbottnar för öringen. Bäckens har inte sitt ursprung i någon sjö utan är beroende av grundvattenmagasin i dess upprinningsområde. Ingrepp i naturen runt detta område, exempelvis vägar, avverkningar och särskilt ett så stort ingrepp som en bergtäkt utgör, kan komma att påverka grundvattenbildning och grundvattenströmmar.
- Kommunen har långt framskridna planer på att koppla ihop sina friluftsområden genom att bygga tätortsnära vandringsleder en led är tänkt att gå från Fågelbergsstugan till Tallstugan och passera mycket nära den planerade täkten
- Längs E4 söder om Sundsvall finns det redan idag tre bergtäkter. Ur materialbehovssynpunkt torde det inte vara nödvändigt med ytterligare bergtäkter. Kommunen har vid ett flertal tidigare täktansökningar avstyrkt tillstånd.
- Ett täkttillstånd skulle strida mot miljömålet "god bebyggd miljö" som bland annat framhåller vikten av god balans mellan bebyggelse och grönområden och vikten av grönstrukturer och rekreationsstråk

Yttranden har kommit in från Friluftsfrämjandets lokalavdelningar i Sundsvall och Njurunda som bland annat driver Fågelbergs- respektive Tallstugorna där båda motsätter sig etableringen eftersom en sådan skulle innebära ett dräpslag mot föreningarnas verksamheter.

Inga skrivelser har kommit in från allmänheten.

Länsstyrelsens yttrande

Länsstyrelsen har getts möjlighet att yttra sig i ärendet enligt 25 § förordning (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer. Länsstyrelsen anser att de synpunkter som inkommit under ärendets remissförfarande har beaktats vid miljöprövningsdelegationens bedömning av inkommen ansökan och till den hörande handlingar.

Bolagets bemötande

Bolaget har beretts tillfälle att lämna synpunkter på inkomna yttranden och anför följande mot Friluftsfrämjandet i Njurundas yttrande. Av den information som finns i föreningens verksamhetsberättelse för 2010 samt framtida vision och mål framkommer inget som berör det geografiska område där bergtäkten planeras. Ej heller kommer den planerade transportvägen ut till E4 att störa verksamheten. Vid inventering i fält finns inga antydningar såsom upptrampade stigar, lägereldar, sittplatser eller dylikt på att någon aktivitet bedrivits i eller kring verksamhetsområdet. Det enda man kan se är en svag antydning på en traktorväg med en del små, igenväxta stickvägar från en gammal avverkning. Dessa tyder på att ingen märkbar aktivitet förekommit de senaste decennierna. Inom närområdet finns inga markeringar för skoter- vandringsled eller skidspår.

Slutsatsen är att den verksamhet som bedrivs utifrån Tallstugan inte kommer att påverkas av den planerade verksamheten.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Allmänt om prövningens omfattning

I all täktverksamhet gäller att det kan komma att visa sig att berget är vattenförande och

2012-12-04

551-6640-12
81-201-117-a

att en provning enligt 11 kap miljöbalken är erforderlig.

Miljöprövningsdelegationens provning i ärendet avser provning enligt 9 kapitlet miljöbalken. För den händelse det visar sig att verksamheten även omfattas av provningsplikt enligt 11 kapitlet miljöbalken ankommer det på Bolaget att bedöma om verksamheten omfattas av provnings- eller anmälningsplikt.

Samråd och miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen bedömer att genomförda samråd med Sundsvalls naturskyddsförening, Friluftsförbundet i Njurunda Medelpads ornitologiska förening med kommunen och med länsstyrelsen samt genom annonsering uppfyller kraven i miljöbalken och att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kapitlet 7 § miljöbalken.

Lokalisering

Täktområdet ligger ca 7,5 kilometer söder om Sundsvalls tätort och centralt för leveranser i södra Sundsvallsområdet. Miljöprövningsdelegationen bedömer att bergtäkten inte utgör något påtagligt störande inslag i landskapsbilden mer än lokalt.

En inventering av tänkbara platser för en lokalisering i kvalitetsberg har genomförts där ett femtontal lokaler har besökts i fält. De granitområden som ligger väst och nordväst om Sundsvall har för mycket inslag av pegmatit för att kunna uppfylla ställda höga krav. Den sökta platsen har valts ut som mest lämplig utifrån ett antal kriterier såsom:

- bergkvalité
- dess undanskymda läge med omgivande höjder som hindrar buller och insyn
- uttransporter till allmän väg kommer ej att störa bebyggelse
- transportavstånd till avsättningsområdet

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att konsekvenserna av den planerade verksamheten kan sägas bestå i eventuell påverkan på Vaplebäcken och påverkan på friluftslivet.

Den planerade täkten ligger inom ett område som i kommunens översiktsplan pekats ut som värdefullt för rekreation och friluftsliv. Enligt kommunen skulle täkten komma att ligga inom ett större sammanhängande rekreationsområde som genomkorsas av skid- och vandringsleder. Flera raststugor finns i området, där den närmaste, Tallstugan, ligger drygt 800 meter söder om det planerade täktområdet.

Vad först avser påverkan på det rörliga friluftslivet konstaterar miljöprövningsdelegationen att området inte är utpekad som riksintresse enligt 3 kap miljöbalken men att området omnämns i kommunens översiktsplan som ett större sammanhängande rekreationsområde. Kommunens översiktsplan är inte juridiskt bindande men bör i provningen ges vägledande effekt. Frågan om verksamhetens tillåtlighet bör därför avgöras utifrån vilken påverkan på den förordade markanvändningen som verksamheten kan antas medföra.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att området redan är ianspråktaget för annan verksamhet, en deponi i närheten till den planerade täkten. Området är vidare genombrutet av en väg och en kraftledning.

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den planerade täkten ligger i friluftsområdets utkant och områdets kärna vad gäller stigar och anordningar ligger i områdets norra del. Den planerade täkten ligger i en del av området som inte genomkorsas av några stigar och tangerar ett område som i kommunens grönplan definierat som större stråk inom det tätortsnära rekreationsområdet. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att det inte finns några fasta anläggningar (raststugor, grillplatser, skidspår eller liknade) eller tydliga promenadstråk/vandringsleder i området där täkten planeras. Vegetationen i området domineras mycket tät slyskog och detta i kombination med områdets topografi inbjuder inte till ett aktivt friluftsliv. Bolaget har åtagit sig att bedriva verksamheten under normala dagstider, vilket innebär att friluftsområdet kommer att kunna nyttjas utan att man störs av buller från täktverksamheten under veckosluten. Täkten skulle, tillsammans med den befintliga deponin, få en viss barriäreffekt, men inte hindra allmänhetens tillgänglighet till området. Den nya dragningen av E 4:an planeras ligga mellan dagens sträckning och den ansökta verksamheten. Detta kommer att medföra att täktområdet än mer påtagligt kommer att

2012-12-04

551-640-12
81-201-117-a

ligga i grönområdets utkant.

Såväl täktverksamhet som trafik från E 4 kommer att medföra bullerstörningar men miljöprövningsdelegationen bedömer att villkor och försiktighetsmått kan meddelas för täktverksamheten på ett sådant sätt att störningarna från täktverksamheten blir underordnade störningarna från trafiken på E 4. Villkor bör därför meddelas för hur brytning ska ske och under vilka tider verksamhet får bedrivas.

Nollalternativet innebär i detta fall att material med motsvarande kvalitet tas ur täkter på ett längre avstånd vilket innebär längre transporter och därmed ökad miljöpåverkan.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att lokaliseringsfrågan är tillräckligt utredd. Vid en sammantagen bedömning av täktens förväntade påverkan på närområdet bedömer miljöprövningsdelegationen att verksamheten kan tillåtas. Villkor syftande till att säkerställa naturvärdena i Vaplebacken och till begränsning av störningar för friluftslivet bör dock meddelas.

Deponering och återvinning av rena jord- och schaktmassor

Den ansökta verksamheten ligger ca 170 meter från Vaplebacken och utanför dalgångens finsedimentområde. Bäckens, som i sina nedre delar ett naturvårdsobjekt, har av kommunen framhållits för sina biologiska värden, bland annat förekomst av öring. Den verksamhet inom verksamhetsområdet som planeras pågå närmast bäcken är ett område för deponering av upp till 300 000 m³ rena jord- och schaktmassor. Miljöprövningsdelegationen bedömer att området är olämpligt för sådan verksamhet och att ansökan bör avslås för denna verksamhet. Verksamheten kommer därmed att flyttas längre, minst 50 meter, från bäcken och verksamhetsområdet minska med ca 4 ha. Miljöprövningsdelegationen bedömer att avståndet till bäcken därigenom blir sådant att med villkor och försiktighetsmått kan bäckens skyddsvärden bevaras och påverkan på det rörliga friluftslivet blir mindre. Se vidare under motivering till villkor 2 och 8 nedan.

Miljöprövningsdelegationen bedömer dock att en mindre mängd rena jord- och schaktmassor får tillföras området för att användas vid täktens efterbehandling.

Transporter

Transporter sker efter en skogsbilväg och en redan etablerad och asfalterad väg ut till E4. Ingen bebyggelse ligger efter transportvägen varför Miljöprövningsdelegationen bedömer att transporterna inte behöver begränsas i villkor.

Natur- och kulturmiljö

Miljöprövningsdelegationen bedömer att inga kända natur- eller kulturmiljövärden samt nyckelbiotoper berörs av den planerade verksamheten.

Miljömål

Miljöprövningsdelegationen finner att ansökan är i linje med miljömålen om att ersätta naturgrus med bergkross.

Utvinningsavfallsförordningen (2008:722)

Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten inte ger upphov till utvinningsavfall eftersom avbaningsmassorna används för efterbehandling av täkten och sedimenten i sedimenteringsbassängen kommer att återanvändas i processen.

Inkomna yttranden

Kommunen och Friluftsförbundets lokalavdelningar i Sundsvall och Njurunda har yrkat på avslag. Bolaget har bemött Friluftsförbundet i Njurundas yttrande.

Kommunen har i sitt yttrande angett att kommunen vid ett flertal tidigare täktansökningar avstyrkt tillstånd.

Miljöprövningsdelegationen prövar varje ärende för sig utifrån de vid det aktuella tillfället rådande förhållandena. I underlaget för prövningen ingår utredningar och inventeringar om lokaliseringen.

2012-12-04

551-6690-12
81-201-117-a**Motivering av villkor för verksamheten****Allmänt villkor (Villkor 1)**

Bolaget har i ansökan bland annat åtagit sig att för olycksberedskap förvara oljeuppsugningsmedel i tåkten och upprätta en insatsplan, att endast rena schaktmassor utan risk för negativ miljöpåverkan kommer att tillföras tåkten samt att sprängning och skutknackning endast kommer att ske vardagar under dagtid. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten får bedrivas i enlighet med vad som beskrivits i ansökan och omfattas av de angivna verksamhetskoderna.

Tåktplanen/Gränser (Villkor 2)

Miljöprövningsdelegationen bedömer att tåktplanen, innan verksamheten påbörjas, bör revideras med avseende på den minskade verksamhetsområdet och brytpunkterna koordinatsätts. Miljöprövningsdelegationen bedömer vidare att det ska föreskrivas i villkor att gränserna för verksamhets- och brytningsområdena ska utmärkas enligt tåktplanen och på ett väl synligt sätt innan brytning påbörjas i terrängen, och att markeringarna inte får rubbas eller döljas under exploateringstiden.

Brytningsteknik (Villkor 3)

Bolaget har i ansökan angivet att brytning ska ske enligt den så kallade "lådmodellen". Miljöprövningsdelegationen anser att detta brytningsförfarande ska fastställas i villkor.

Buller (Villkor 4)

Närmast bebyggelse, ett fritidshus, ligger på ett avstånd på ca 600 meter från brytningsområdet. Krossen kommer att placeras längst in i tåkten i skydd av mer än tre schaktväggar. Upplag kommer att placeras som bullerskydd. Miljöprövningsdelegationen bedömer att föreskrivna begränsningsvärden för buller från verksamheten kan innehållas med de föreslagna åtgärderna. Det är också skäligt med ett villkor som reglerar inom vilka begränsningsvärden verksamheten får bedrivas och att mätningar genomförs när förändringar skett i verksamheten som kan förändra bullernivån negativt eller då tillsynsmyndigheten uppmanat Bolaget att genomföra mätningar. Ett sådant skäl kan vara klagomål på buller.

Sprängning (Villkor 5)

Miljöprövningsdelegationen bedömer att det är skäligt med ett villkor som reglerar inom vilka begränsningsvärden för sprängning inklusive vibrationer, tryckvågor och stenkast får bedrivas och att kontroll får ske efter begäran från tillsynsmyndigheten.

Arbetstider (Villkor 6)

Bolaget har angivet att arbete i tåkten kommer i huvudsak att ske normala dagstider. Miljöprövningsdelegationen bedömer att, med hänsyn till det rörliga friluftslivet, behöver arbetstiderna regleras och att detta bör anges i villkor.

Damning (Villkor 7)

Bolaget åtar sig i ansökan att förebygga uppkomst av damm, och att vidta åtgärder vid damning. Miljöprövningsdelegationen menar att åtgärder ska vidtas om olägenheter av besvärande damning uppkommer. Med detta som villkor bedömer Miljöprövningsdelegationen att de föreslagna åtgärderna för att reducera damning är tillräckliga.

Yt- och grundvatten (Villkor 8)

Bolaget har åtagit sig att förvara ämnen som kan förorena grundvattnet i godkända behållare och att förebygga och åtgärda utsläpp som kan skada grundvattnet. Bolaget har i ansökan angivet att brytningsområdet ligger högt i terrängen och den blivande tåktbotten kommer att ligga över områdets grundvattennivå. Miljöprövningsdelegationen delar den bedömningen. För att förhindra att skadliga ämnen ska förorena mark, ytvatten (Vaplebäcken eller annat vattenområde) eller grundvatten, bedömer Miljöprövningsdelegationen att det ska regleras i villkor att sådana ämnen ska förvaras och hanteras på ett sätt så att det inte kan ske. Gjorda fält- och lakningsförsök visar att den mängd kväve som vidhäftas sprängsten vid bergtåktverksamhet är förhållandevis liten. Merparten av kvävet bedöms följa med uttransporten av bergmaterialet. En mindre mängd kan komma att lösas i regnvatten. Vatten som inte infiltreras inom brytnings- eller upplagsområdet kommer att ledas via ett dräneringsdike till sedimentationsdammar med oljefällor där det omhändtas eller infiltreras i omgivande morän. Avståndet mellan den reviderade verksamhetsområdesgränsen och Vaplebäcken blir ca 230

2012-12-04

551-6640-12
81-201-117-a

meter. Miljöprövningsdelegationen anser därför att placering och utformning av dräneringsdikt och sedimenteringsbassänger ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att avståndet blir sådant att Vaplebäcken inte kommer att påverkas av den planerade verksamheten. Med föreslagna skyddsåtgärder och under iakttagande av normala försiktighetsmått och försiktighetsåtgärder i alla arbetsmoment bedömer Miljöprövningsdelegationen att verksamheten inte medför någon påverkan av betydelse på grundvattnet eller Vaplebäcken.

Risker (Villkor 9)

Bolaget har åtagit sig att avskärma brytfronter med ett skyddsstängsel. Miljöprövningsdelegationen anser att det ska regleras i villkor att verksamheten ska bedrivas på ett sådant sätt att risk för fallolyckor för människor och djur inte föreligger.

Efterbehandling (Villkor 10-11)

För att undvika omfattande efterbehandling i samband med att täkten avslutas anser Miljöprövningsdelegationen att täkten ska efterbehandlas successivt och att efterbehandlingen ska vara slutförd under tillståndstiden. För att förhindra fallolyckor efter avslutad verksamhet ska slänterna inte ges brantare lutning än 1:2,5. För att möjliggöra vegetationsetablering ska slänterna påföras avtäckningsmassor.

Sammanfattande bedömning

Upprättad miljökonsekvensbeskrivning uppfyller kraven enligt 6 kapitlet 7 § miljöbalken.

Miljöprövningsdelegationen har i prövningen beaktat behovet av material och konkurrensförhållandena inom det tekniska och geografiska område som täkten representerar.

Miljöprövningsdelegationen bedömer, med hänsyn till de av Bolaget föreslagna åtgärderna och föreskrivna villkor, att hinder inte föreligger enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kapitlet miljöbalken. Lokaliseringen är godtagbar utifrån miljöbalkens mål i 1 kap miljöbalken och de grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kap miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen gör den samlade bedömningen att ansökan kan bifallas.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delge beslutet genom kungörelse som införs i Sundsvalls Tidning, Dagbladet och Post och inrikes tidningar. Delgivningen anses ha skett två veckor efter dagen för detta beslut. Beslutet hålls tillgängligt på länsstyrelsens diarium och hos aktförvararen, Sundsvalls kommun.

Hur man överklagar

Om vill klagas över detta beslut ska Ni skriva till Mark- och miljödomstolen i Östersund. Ni ska dock skicka skrivelsen till Länsstyrelsen, Miljöprövningsdelegationen, 871 86 Härnösand, och den ska ha kommit in senast den 9 januari 2013. Se vidare bilaga 2 "Hur man överklagar till Mark- och miljödomstolen".

I detta ärende har Miljöprövningsdelegationens ordförande Lars Nyberg och miljösakkunnig Bengt Gruvin varit beslutande. Föredragande i ärendet har varit Göran Andersson vid länsstyrelsens Miljöskyddsenhet.

Lars Nyberg
Bengt Gruvin

2012-12-04

551-6690-12
81-201-117-a**Bilagor**

- 1 Översiktskarta
- 2 Hur man överklagar.

Kopia papper

- ✓ Sundsvalls kommun, Kommunstyrelsekontoret, 851 85 SUNDSVALL
- ✓ Sundsvalls kommun, Miljönämnden, 851 85 SUNDSVALL
- ✓ Sundsvalls kommun, 851 85 SUNDSVALL
- ✓ Lantmäteriet, Kommunhuset, Norrmalmsgatan 4, 851 85 SUNDSVALL
- ✓ Miljöprövningsdelegationen
- ✓ Miljöskyddsenheten

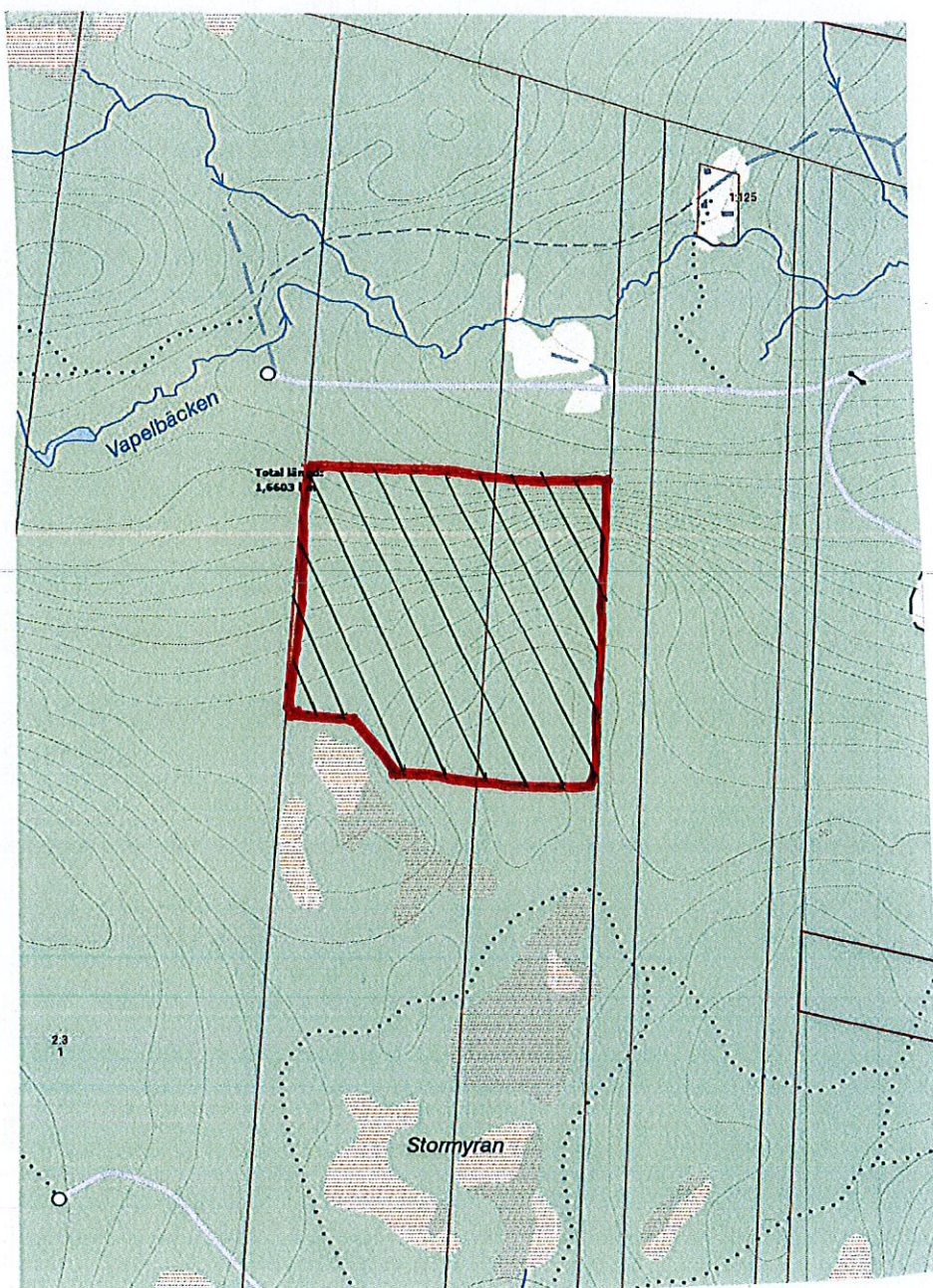
Kopia e-post

Naturvårdsverket, Miljörättsavdelningen
Trafikverket Härnösand
Skogsstyrelsen, Region Mitt Söderhamn
Skattekontoret i Söderhamn
Skatteverket, Storföretagsregionen Ludvikakontoret

Kartbilaga till rubricerat ärende

Utdrag ur översiktskarta i skala 1:10 000

Verksamhetsområdet är markerat med röd färg och streckat.

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.